

**169. Bijbelstudie over
ISRAEL SA KON BUN BAKA
HET HERSTEL VAN ISRAËL
SHIQUM YIS'RA'EL
שִׁקוּם יִשְׂרָאֵל**

Deel 4: Ezechiël 37:15-28

In deel 1 van deze vierdelige studiereeks behandelden wij het herstel van het verwoeste en verwaarloosde land Israël in Ezechiël 36:1-5, in deel 2 het fysieke herstel van het verstrooide volk Israël en hun terugkeer naar het land van hun voorouders in Ezechiël 36:16-38 en in het derde deel en vierde deel onderzoeken we hoofdstuk 37 nader over het geestelijke en nationale herstel van Israël in de messiaanse tijd:

לְיַחֲזֵק אֵל Yechez'q'el [Ezechiël] 37:15-17

“Het woord van de Eeuwige kwam tot mij: Gij mensenkind, neem een stuk hout en schrijf daarop: voor Juda en de Israëlieten die daarbij behoren; neem dan een ander stuk hout en schrijf daarop: voor Jozef (het stuk hout van Efraïm) en het gehele huis Israëls dat daarbij behoort; voeg ze dan aan elkander tot een stuk hout, zodat zij in uw hand tot één worden.”

“Da wortu fu Masra ben kon agen na mi taki: Moro fara, yu sumapikin, teki wan tiki èn skrifi na en tapu taki: Fu Yuda, èn fu a pikin fu Israël, en mati; dan teki wan tra tiki, èn skrifi na en tapu taki: Fu Yosef, a tiki fu Efraïm, èn fu a heri oso fu en mati Israël. En fasi den makandra fu tron wan tiki; èn den sa tron wan tiki na ini yu anu.”

Groot Nieuws Bijbel: *“De Eeuwige richtte Zich tot mij: Mensenkind, neem een stuk hout en schrijf daarop: de stam Juda en de Israëlieten die daarmee verbonden zijn. Neem dan nog een stuk hout en schrijf daarop: de stam Jozef, dat is Efraïm, en de Israëlieten die daarmee verbonden zijn. Houd de beide stukken vervolgens zo tegen elkaar dat je als het ware één stuk hout in je hand hebt.”* Het Boek: *“Opnieuw kwam er een boodschap van de Eeuwige voor mij: Neem een stok en kerf er de volgende woorden in: Deze stok vertegenwoordigt Juda en de daarbij aangesloten stammen. Neem vervolgens een andere stok en kerf daarin de woorden: Deze stok vertegenwoordigt Jozef en alle overige stammen van Israël. Houd die stokken nu bij elkaar in één hand, zodat zij één stok vormen.”*

De verzen 15 t/m 28 van Ezechiël 37 vormen de Haftara (profetenlezing) van de Parasha וַיִּגַּשׁ Vayigash (בְּרֵאשִׁית B'reshit [Genesis] 44:18-47:27), waarin Yosef [Jozef] zich aan zijn broers bekend maakt. In deze Haftara geeft de Eeuwige aan de profeet het bevel, twee stukken hout te nemen en op de ene de naam van Yehuda [Juda] te schrijven als vertegenwoordiger van het zuidelijke twee-stammenrijk en op het andere stuk hout de naam Efraïm [Efraïm] als vertegenwoordiger van het noordelijke tien-stammenrijk. Daarna moet hij ze aan elkaar voegen zodat ze in zijn hand tot één stuk hout worden.

Deze tekst refereert aan de splitsing van het land en volk Israël in twee delen: het afvallige Koninkrijk Israël met het ongelovige deel van het volk en het aan G'd trouw gebleven Koninkrijk Juda met het gelovige deel van het volk. Na de dood van koning Sh'lomo [Salomo] in 930 v.g.t. (volgens andere bronnen 922 v.g.t.) viel het rijk uiteen. In מֶלְכִים Melachim alef [1 Koningen] 11:9-13 werd reeds door de Eeuwige zelf aan Sh'lomo aangekondigd, dat Hij diens koninkrijk na zijn dood in tweeën zal scheuren als straf voor zijn afgoderij.

Het noordelijke deel, dat tien van de twaalf stammen omvatte, het koninkrijk Israël met de nieuwe hoofdstad Shom'ron [Samaria], werd in de profetische boeken van de TeNaCH ook Efraïm genoemd, naar de meest dominante stam. De hele geschiedenis van het noordelijke rijk is helaas een bedroevende opsomming van zedeloosheid, geloofsafval en afgodendienst.

Terwijl de koningen van Juda uit het geslacht van David met vallen en opstaan de Eeuwige doorgaans trouw bleven en uiteindelijk zelfs de Mashiah uit hen is voortgekomen, vielen de koningen van het noordelijke koninkrijk Israël steeds verder van G'd af met het gevolg dat de tien stammen uiteindelijk in ballingschap werden weggevoerd.

Het zou echter wel zeer naïef zijn te veronderstellen dat de scheiding tussen gelovigen en ongelovigen precies tussen de afgebakende stammen zou hebben plaatsgevonden. Natuurlijk is het wel een feit dat de meeste Israëlieten die deel uitmaakten van de noordelijke tien stammen hun nieuwe koning helaas volgden in zijn afgodendienst, maar gelukkig niet allemaal. Velen uit deze tien stammen zijn wel trouw gebleven aan de Eeuwige en hebben al vanaf het begin ervoor gekozen, zich bij Juda aan te sluiten. Niet alleen de priesters en de Levieten verhuisden naar het zuiden, maar ook de gelovigen uit alle overige stammen die bij Ef'rayim [Efraïm] behoorden sloten zich aan bij Yehuda [Juda] en werden Yehudim [Joden]. Vanaf dat moment waren de Joden niet alleen degenen die uit de stam Juda afkomstig waren, maar ook de gelovigen uit alle overige stammen!

Daarmee was de scheiding tussen de gelovigen en de ongelovigen van Israël definitief een feit. Efraïm en de daarbij aangesloten stammen maakten geen deel meer uit van G'ds volk en vormden daardoor als het ware een separaat volk, dat de Ba'al diende. Een hereniging met hun voormalige volksgenoten was en is derhalve slechts op één enkele wijze mogelijk: door berouw te tonen en terug te keren naar de G'd van Israël! Alleen als zij hun lot in G'ds handen leggen is een herstel mogelijk. En dat is nou precies datgene wat de profeet Ezechiël reeds duizenden jaren geleden geprofeteerd heeft: in de hand van G'd zullen Juda en Efraïm weer één worden:

יְחִזְקֵאל Yechez'q'el [Ezechiël] 37:18-19

“Wanneer nu uw volksgenoten u vragen: Wilt gij ons niet meedelen, wat gij daarmee bedoelt? Zeg dan tot hen: Zo zegt Adonai haShem: zie, Ik neem het stuk hout van Jozef (dat aan Efraïm toebehoort) en van de stammen Israëls die daarbij behoren en Ik voeg het bij het stuk van Juda en maak ze tot één stuk hout, zodat zij één zijn in Mijn hand.”

“En te den pikin fu yu pipel aksi yu taki: Yu no sa sori wi san disi wani taki? Dan taki gi den taki: so Masra Gado de taki: Luku, Mi sa teki a tiki fu Yosef, disi de na ini a anu fu Efraïm, nanga den famiri fu Israël den mati fu en, èn Mi sa poti den makandra nanga en, nanga a tiki fu Yuda, èn Mi sa meki den tron wan tiki, èn den sa de wan na ini Mi anu.”

Nieuwe Bijbelvertaling: *“En als je volksgenoten je vragen: Wil je ons vertellen wat je hiermee bedoelt? zeg dan: Dit zegt G'd, de Eeuwige: Ik neem het stuk hout van Jozef, dat van Efraïm dus, en van de stammen van Israël die met hem verbonden zijn, en Ik leg dat tegen het stuk hout van Juda aan. Ik maak er één stuk hout van, in Mijn hand zullen ze één worden.”* Groot Nieuws Bijbel: *“Als de Israëlieten je vragen wat dat betekent, zeg dan dat Ik, G'd, de Eeuwige, dit zal doen: Ik zal het stuk hout nemen van de stam Jozef, dat is Efraïm, en de stammen die daarbij horen en zal dat tegen het stuk van de stam Juda aanleggen. Ik zal ze zo tegen elkaar houden dat Ik één stuk hout in de hand heb.”*

Toch let hierbij goed op: Efraïm zal bij Juda gevoegd worden en niet andersom! Dat is toch wel een zeer belangrijk detail waar velen overheen gelezen hebben! De Eeuwige zelf zal de verdeelde stammen in Zijn hand herenigen, maar dan wel op Zijn tijd en in Zijn volgorde! En ook alleen maar in Zijn hand!

Dit roept bij sommigen misschien de vraag op waarom deze volgorde voor G'd zo belangrijk is, want wat maakt het nou uit of het stuk hout van Efraïm tegen het stuk van Juda aangelegd wordt of andersom? Wel, dat maakt voor de Eeuwige zeer zeker wat uit en Hij gebiedt dit echt niet zonder reden, want dat het stokje van Jozef, dat aan Efraïm toebehoort, bij het stokje van Juda gevoegd moet worden is namelijk een beeld van de terugkeer van de afgescheiden stammen naar G'ds volk. Het gaat hierbij dus niet alleen om de hereniging van de stammen, maar op de eerste plaats om de berouwvolle thuiskomst van de tien afgesplitste opstandige stammen.

Waarom moet Efraïm dus bij Juda terugkomen en niet Juda bij Efraïm? Heel simpel! Omdat Efraïm zich destijds van Juda heeft losgemaakt en niet Juda van Efraïm! De tien noordelijke stammen hadden er destijds voor gekozen om niet langer deel te willen uitmaken van G'ds volk.

Ze hebben zich niet alleen geestelijk, maar vooral ook fysiek afgescheiden van de stammen die de Eeuwige trouw gebleven zijn en zijn letterlijk de andere kant opgegaan.

Het zou voor iedereen een stuk duidelijker geweest zijn als de afgescheiden stammen aan hun nieuwe alliantie een nieuwe officiële naam hadden gegeven, zoals bijvoorbeeld het 'Koninkrijk Efraïm', wat eigenlijk ook veel logischer was geweest. Maar dat deden ze niet. Ze hebben er helaas voor gekozen, de vertrouwde naam Israël te blijven handhaven en noemden zich het 'Koninkrijk Israël'.

De zuidelijke stammen, voor wie deze naam qua betekenis beter van toepassing geweest zou zijn, waren derhalve genoodzaakt om wel een nieuwe naam te kiezen en noemden zich het 'Koninkrijk Juda'. Misschien is dat ook wel goed zo, want in de profetieën staat immers geschreven, dat de Mashiach uit Juda zal voortkomen. Hij, de Koning van Juda, die straks in de verzen 22 en 24-25 over alle stammen zal regeren nadat de twee stukken hout in G'ds hand samengevoegd zijn tot één geheel, is de Leeuw van Juda!

יחזקאל Yechez'q'el [Ezechiël] 37:20-21

“Terwijl de stukken hout die gij beschreven hebt, voor hun ogen in uw hand zijn, zeg dan tot hen: Zo zegt Adonai haShem: zie, Ik haal de Israëlieten weg uit de volken naar wier gebied zij gegaan zijn; Ik zal hen van alle kanten bijeenverzamen en hen naar hun land brengen.”

“En den tiki disi yu ben skrifi na den tapu sa de na ini yu anu na fesi fu den ai. En taki gi den taki so Masra Gado de taki: Luku, Mi sa teki den pikin fu Israël komopo na mindri fu den heiden suma, pe den ben go, èn Mi sa tyari den kon makandra na ibri sei, èn Mi sa tyari den kon na ini den eigi kondre.”

Nogmaals wil ik u vragen, goed op te letten wat hier staat: *“Ik zal de Israëlieten weghalen bij de volken waar ze terechtgekomen zijn. Ik breng hen van alle kanten weer terug in hun eigen land!”* (Groot Nieuws Bijbel). *“Ik verzamel de Israëlieten vanuit de volken en breng hen van overal ter wereld terug naar hun vaderland!”* (Het Boek).

Wat valt ons hierbij op? Eigenlijk twee zeer belangrijke aanwijzingen: ten eerste het tijdstip. Wanneer zal Hij de Israëlieten bij de volken weghalen? Voor of na het samenvoegen van de twee stukken hout? Ná het samenvoegen, want dat deed Hij al in het vorige vers. Met andere woorden: al zijn ze fysiek nog van elkaar gescheiden, maar in Zijn hand horen ze al bij elkaar. De tweede aanwijzing is, dat er in dit vers heel universeel over Israëlieten gesproken wordt en niet over afzonderlijke stammen of stammenfederaties. Er wordt hier dus geen onderscheid meer gemaakt tussen Yehuda [Juda] en Ef'rayim [Efraïm] en de daarbij behorende stammen.

יחזקאל Yechez'q'el [Ezechiël] 37:22

“En Ik zal hen tot één volk maken in het land, op de bergen Israëls, en één koning zal over hen allen koning zijn; niet langer zullen zij twee volken zijn en niet langer verdeeld in twee koninkrijken.”

“En Mi sa meki den tron wan natie na ini a kondre na tapu den bergi fu Israël, èn wan kownu sa de kownu fu den alamala; èn den no sa de tu natie moro, èn den no sa prati na ini tu kownukondre moro kwet'kweti.”

Groot Nieuws Bijbel: *“Ik maak daar, op de bergen van Israël, één volk van hen. Eén koning zal over alle Israëlieten regeren. Het zullen niet langer twee volken zijn, twee gescheiden koninkrijken.”* Nieuwe Bijbelvertaling: *“Ik zal één volk van hen maken in het land en op de bergen van Israël, en één koning zal over hen allen regeren. Niet langer zullen ze uit twee volken bestaan en verdeeld zijn in twee koninkrijken.”*

Eigenlijk waren de Israëlieten van alle dertien stammen reeds tijdens de ballingschap één volk geworden. De benamingen 'Joden' en 'Israëlieten' zijn namelijk al sinds deze tijd synonieme begrippen voor alle nakomelingen van Ya'aqov [Jakob].

Zo werd 'Jood' ook in het Perzische Rijk het verzamelbegrip voor alle Israëlieten die niet geassimileerd waren, maar hun eigen identiteit bleven bewaren. Dat zien wij heel duidelijk in het

boek Esther, dat zich in een tijd afspeelt, waarin de eerste remigratiegolven al hebben plaatsgevonden en de tempel inmiddels weer was herbouwd en opnieuw in gebruik was genomen. Alle Israëlieten, die daarna in de 127 provincies van het Perzische Rijk waren achtergebleven, werden in dit boek 'Joden' genoemd, tot 45 keer aan toe, ongeacht uit welke stam ze afkomstig waren.

In andere bijbelboeken werden 'Joden' en 'Israëlieten' eveneens uitwisselbare begrippen, die naast elkaar en door elkaar heen werden toegepast op hetzelfde volk! De profetie van Ezechiël is in principe dus inderdaad al uitgekomen: Efraïm en Juda zijn inmiddels herenigd! De twaalf stammen plus de Leviten zijn samen één volk geworden: het Joodse volk! Dat is de letterlijke vervulling van de profetie.

Maar er is ook een geestelijke vervulling. Met 'Efraïm' worden volgens vele uitleggers namelijk niet alleen de Israëlieten van de afvallige tien stammen bedoeld, maar ook de gelovigen uit de volken. Hiervan uitgaande zou men de hereniging van Juda en Efraïm ook kunnen zien als de éénwording van de gelovigen uit Israël en de gelovigen uit de volken.

Toch denk ik, dat de Eeuwige in vers 22 van Ezechiël 37 een andere hereniging bedoelt. Hij zegt hier namelijk nadrukkelijk, dat Hij Juda en Efraïm in het land en op de bergen van Israël tot één volk zal maken. In Israël zelf dus en niet daarbuiten.

Dat wil dus zeggen dat de éénheid van het Joodse volk zoals wij die nu kennen, die puur gebaseerd is op het feit dat het vanwege de onderlinge vermenging door de eeuwen heen niet meer te achterhalen was tot welke stam men behoorde en dus noodgedwongen één volk moest worden, hier niet zozeer mee bedoeld kan zijn. Ik denk eerder, dat hier sprake is van een dubbele profetie, namelijk dat deze zowel reeds plaats gevonden gebeurtenissen alsook toekomstige gebeurtenissen omvat.

De technologische ontwikkeling op het gebied van DNA-onderzoek is inmiddels namelijk zo ver gevorderd, dat het straks zeer zeker mogelijk zal zijn om de juiste identiteit van individuele personen terug te vinden en voor zover er geen of weinig vermenging heeft plaatsgevonden, men precies kan nagaan tot welke stammen deze personen behoren.

Ik ga er dus van uit, dat de twaalf stammen van Israël in de toekomst weer in ere hersteld zullen worden en dat elke stam weer zijn eigen stamgebied zal krijgen, zoals het in Ezechiël 47:13 t/m 48:29 gedetailleerd staat beschreven. Ook in Openbaring 7:4-8 worden de twaalf stammen één voor één genoemd bij de opsomming van de 144.000 verzegelden.

Evenals Nederland in provincies en Duitsland in deelstaten onderverdeeld is, zo zal Israël in de toekomst weer in stamgebieden onderverdeeld zijn. Toch denk ik niet dat het dan nog mogelijk zal zijn, om de stammen en hun stamgebieden net zo strikt van elkaar af te scheiden als in de tijd van Yehoshua [Jozua], want de eeuwenlange onderlinge vermenging kan natuurlijk niet meer teruggedraaid worden en van velen zal niet meer na te gaan zijn tot welke stam ze al dan niet behoren. Ze mogen dan wel volbloed Joden zijn, maar niet van een bepaalde stam. En de gelovigen uit de volken sowieso al niet.

Het lijkt mij dus realistischer ervan uit te gaan, dat er in elk stamgebied een autochtone bevolking woonachtig zal zijn die daadwerkelijk deel uitmaakt van de desbetreffende stam, maar dat er daarnaast ook mensen zullen wonen, die niet tot die stam behoren. Zo is het ook hier in Nederland. Zo bestaat bijvoorbeeld een bepaald percentage van de inwoners van Zeeland uit autochtone Zeeuwen, maar daarnaast ook uit mensen die niet van Zeeuwse afkomst zijn. Datzelfde kan ook van elke andere provincie gezegd worden. Dat neemt niet weg, dat ze zich allemaal onderling toch wel zodanig met elkaar verbonden voelen, dat ze samen één volk vormen: het Nederlandse volk! En zo zie ik dat ook met Israël.

Juda met de daarbij aangesloten stammen en Efraïm met de stammen die daarbij horen zullen in G'ds hand daadwerkelijk weer één volk worden. Ze zullen niet meer verdeeld zijn in een gelovig deel en een ongelovig deel en dus geen twee aparte volken en koninkrijken meer vormen met tegenstrijdige belangen zoals in de dagen van Yarov'am [Jerobeam] en Rechav'am [Rechabeam]. Er zal geen vijandschap, rivaliteit en onenigheid meer tussen hen zijn, maar een sterke onderlinge liefdesband en een volmaakte harmonie. Ze zullen één volk zijn, met één G'd, en zij zullen allen onderdanen zijn van één Koning! Wie deze Koning is zullen we straks zien.

Het is dus beslist geen toeval dat Ezechiël 37:15-28 destijds door de wijzen gekozen werd als Haftara voor de Parasha וַיִּגַּשׁ Vayigash, want het verband tussen de verzoening van Yosef

[Jozef] met zijn broers en de toekomstige hereniging van de twee huizen van Israël is duidelijk zichtbaar.

יחזקאל Yechez'q'el [Ezechiël] 37:23

“Niet langer zullen zij zich verontreinigen met hun afgoden, hun gruwelen en al hun overtredingen, maar Ik zal hen verlossen van alle afvalligheid waarmee zij gezondigd hebben, en hen reinigen, zodat zij Mij tot een volk zullen zijn en Ik hun tot een G'd zal zijn.”

“En den no sa pori densrefi nanga den popki efu den fisti sani, efu nanga iniwan fu den sondu; ma Mi sa ferlusu den komopo fu ala presi pe den de tan, pe den ben du sondu, èn Mi sa krini den; so den sa de Mi pipel, èn Mi sa de den Gado.”

Groot Nieuws Bijbel: *“Zij zullen zich niet langer verontreinigen met hun afgoden, met hun walgelijke praktijken, met hun wangedrag. Daarvan zal Ik hen vrijmaken, zij zullen Mij niet langer ontrouw zijn en zich niet langer tegen Mij keren. Ik zal hen reinigen, zij zullen Mijn volk zijn en Ik hun G'd.”* Het Boek: *“Zij zullen zichzelf niet langer verontreinigen met afgoden en al hun andere zonden, want Ik zal hen redden van al hun ontrouw, waarmee zij zich bezoedeld hebben en Ik zal hen zuiver maken. Dan zullen zij werkelijk Mijn volk zijn en Ik zal hun G'd zijn.”*

Bij het lezen van deze woorden zult u misschien wel denken dat het eigenlijk te mooi is om waar te zijn, want wij weten immers allemaal dat we blijven zondigen zolang wij in dit sterfelijk lichaam zijn. Toch wie heeft gezegd dat wij nog een sterfelijk lichaam zullen hebben als deze profetie in vervulling gaat?

Ik heb al de vorige keer erop gewezen, dat het hele hoofdstuk 37 van het boek Ezechiël over de tijd van de komst van de Mashiach gaat, de messiaanse tijd, in tegenstelling tot hoofdstuk 36, dat zich in onze huidige tijd afspeelt.

De in vers 23 van hoofdstuk 37 beschreven reiniging en ontzondiging van G'ds volk en het verwijderen van elk spoor van afgoderij en ontrouw uit het land komen we ook tegen in de beide eerste verzen van Zacharia 13, die direct volgen op de profetie over de komst van de Mashiach in hoofdstuk 12, nadat ze Hem gezien hebben, die zij doorstoken hadden: *“Te dien dage zal er een bron ontsloten zijn voor het huis van David en voor de inwoners van Jeruzalem ter ontzondiging en reiniging. En Ik zal te dien dage, luidt het woord van Adonai Tz'vaot [de Here der heerscharen], de namen van de afgoden uit het land uitroeien, zodat niet meer aan hen gedacht zal worden; ook de profeten en de onreine geest zal Ik uit het land wegdoen! - Tapu a dei dati, wan watrapeti sa opo gi a oso fu David nanga den suma fu Yerusalem, fu sondu èn bikasi fu fa den no de krin. En a sa pasa na ini a dei dati, so Masra fu den legre taki: dati Mi sa figi den nen fu den popki puru komopo fu a kondre, èn den no sa memre den moro; èn Mi sa meki den profeiti nanga den takru yeye komopo fu a kondre tu!”* (זכריה Zechar'ya [Zacharia] 13:1-2).

Met andere woorden: Als die tijd aanbreekt zal er een bron ontspringen waarin de nakomelingen van David en de inwoners van Jeruzalem hun zonden en onreinheden kunnen afwassen. De Eeuwige zal alle afgoden uit het land laten verdwijnen, hun namen zullen niet meer genoemd worden en zelfs alle herinneringen daaraan zullen vergaan. Ook zal Hij de valse profeten uitbannen en met hen de geest van onreinheid die het land bezoedelt.

Evenals in Ezechiël 37:23 sluit de Eeuwige deze belofte in vers 9 van Zacharia 13 af met de vaste toezegging, dat de Israëlieten nu werkelijk Zijn volk zijn en Hij hun G'd!

יחזקאל Yechez'q'el [Ezechiël] 37:24

“En Mijn knecht David zal koning over hen wezen; één herder zal er voor hen allen zijn. Zij zullen naar Mijn verordeningen wandelen en naarstig Mijn inzettingen onderhouden.”

“En Mi dinari David sa de kownu na den tapu, èn den alamala sa abi wan Skapuman; den sa waka na ini Mi krutu tu, èn den sa hori Mi komanderi, èn den sa du den.”

Nieuwe Bijbelvertaling: *“David, Mijn dienaar, zal hun koning zijn, en samen zullen ze één herder hebben. Mijn regels zullen ze in acht nemen en volgens Mijn wetten zullen ze leven.”* Het Boek:

“En David, Mijn dienaar, zal hun koning zijn, hun enige herder, zij zullen Mijn wetten gehoorzamen en al Mijn wensen vervullen.”

Hoe kan G'ds dienstknecht David dan koning over hen zijn? David is toch al duizenden jaren dood? Wel, natuurlijk wordt hier niet David zelf mee bedoeld, maar iemand uit het nageslacht van David. De Groot Nieuws Bijbel is daarin iets duidelijker: *“Een koning zoals Mijn dienaar David zal over hen regeren; het wordt één kudde, met één herder. Zij zullen Mijn voorschriften opvolgen en zich houden aan Mijn wetten.”*

Een profetie met dezelfde strekking komen we in הוֹשֵׁעַ Hoshea [Hosea] 3:5 tegen: *“Daarna zullen de Israëlieten zich bekeren, en de Eeuwige, hun G'd, zoeken, en David, hun koning, en bevende komen tot de Eeuwige en tot Zijn heil, in de dagen der toekomst. - Baka dati, den Israëel suma sa kon baka, èn den sa suku Masra, den Gado, nanga David, den kownu; èn den sa frede Masra nanga En bun-fasi na ini den lasti dei.”* Ook hier wordt niet David zelf bedoeld, maar een koning uit zijn nageslacht. Opnieuw laat de Groot Nieuws Bijbel daarover geen misverstand bestaan: *“Maar daarna komen zij tot inkeer, verlangen zij terug naar de Eeuwige, hun G'd, naar een koning uit het huis van David. In de toekomst zullen zij vol eerbied komen naar de Eeuwige die Zijn goede gaven geeft.”* De samenstellers van Het Boek slaan in deze tekst helemaal de spijker op zijn kop: *“Daarna zullen zij terugkeren naar de Eeuwige, hun G'd, en naar de Messias, hun Koning! Bevend van angst en ontzag zullen zij naderen tot de Eeuwige en Zijn zegeningen ervaren. Dit alles zal plaatshebben in de eindtijd!”*

De komst van deze Koning uit het huis van David werd reeds aangekondigd door de profeet Jeremia: *“Zie, de dagen komen, luidt het woord van de Eeuwige, dat Ik aan David een rechtvaardige Spruit zal verwekken; die zal als koning regeren en verstandig handelen, die zal recht en gerechtigheid doen in het land! In Zijn dagen zal Juda behouden worden en Israël veilig wonen; en dit is Zijn naam, waarmee men Hem zal noemen: Adonai Tzid'qenu [de Eeuwige onze gerechtigheid]. - Luku, den dei sa kon, so Masra de taki, dat Mi sa opo wan oprekti Taki gi David, èn wan Kownu sa de basi, èn alasani sa waka bun gi En, èn A sa koti krutu nanga leti na tapu grontapu! Na ini En dei, Yuda sa feni ferlusu, èn Israëel sa libi nanga rostu; èn disi de a nen disi den sa kari En taki: Masra, wi gerechtigheid.”* (יִרְמְיָהוּ Yir'm'yahu [Jeremia] 23:5-6).

Dit wordt in hoofdstuk 33 nog eens herhaald: *“Zie, de dagen komen, luidt het woord van de Eeuwige, dat Ik het goede woord in vervulling zal doen gaan, dat Ik over het huis van Israël en het huis van Juda gesproken heb. In die dagen en te dien tijde zal Ik aan David een Spruit der gerechtigheid doen ontspruiten, die naar recht en gerechtigheid in het land zal handelen. In die dagen zal Juda verlost worden en Jeruzalem veilig wonen, en zo zal men het noemen: Adonai Tzid'qenu [De Eeuwige onze gerechtigheid]. Want zo zegt de Eeuwige: Nimmer zal het David ontbreken aan een man, die op de troon van het huis Israëls gezeten is! - Luku, den dei sa kon, so Masra de taki, dat Mi sa du a bun sani disi Mi ben pramisi fu du nanga a oso fu Israël nanga a oso fu Yuda. Na ini den dei dati, èn na a ten dati, Mi sa meki a Taki fu gerechtigheid gro na ini David; èn A sa koti krutu èn du leti na ini a kondre. Na ini den dei dati, Yuda sa feni ferlusu, èn Yerusalem sa tan nanga rostu; èn disi de a nen di den sa kari En taki: Masra, wi gerechtigheid. Bikasi so Masra de taki: David noiti sa ma nkeri wan man fu sidon na tapu a kownu-sturu fu a oso Israël!”* (יִרְמְיָהוּ Yir'm'yahu [Jeremia] 33:14-17).

Ook de profeet Zacharia heeft het over de Spruit van David, die als Heerser zal zitten op Zijn troon: *“Zo zegt de Eeuwige Tz'vaot: zie, een man, wiens naam is Spruit. Deze zal uit Zijn plaats uitspruiten en Hij zal de Tempel van de Eeuwige bouwen. Ja, Hij zal de Tempel van de Eeuwige bouwen en Hij zal met majesteit bekleed zijn en als heerser zitten op Zijn troon; en Hij zal priester zijn op Zijn troon... - So Masra fu den legre de taki: Luku na a man disi en nen de a Taki; èn A sa gro komopo fu En presi, èn A sa bow a Tempel fu Masra. Ya, A sa bow a Tempel fu Masra; èn A sa tyari a glori, èn a sa sidon èn krutu na tapu En kownusturu; èn A sa de wan priester na tapu En kownusturu...”* (זְכַרְיָה Zechar'ya [Zacharia] 6:12-13). Wie is deze priesterkoning, die 'de Spruit van David' ofwel 'de Zoon van David' genoemd wordt? Het is de Mashiach, want de Schrift zegt immers, dat de Mashiach een nakomeling van David zal zijn en uit Bethlehem komt, de stad waar David geboren is (יְהוֹחָנָן Yochanan [Johannes] 7:42).

Dat deze Mashiach niemand anders dan Yeshua kan zijn, blijkt al uit de eerste woorden van B'rit haChadasha [het Nieuwe Testament]: *“Geslachtsregister van Yeshua haMashiach [Jezus*

Christus], de Zoon van David... - Disi de a buku fu den gran afo fu Yeshua haMashiach [Yesus Kristus], a Manpikin fu David..." (מתתיהו Matityahu [Matthéüs] 1:1).

Dit wordt nog eens bevestigd door de menigte, die Hem bij Zijn intocht in Jeruzalem als hun Koning onthaalde: "En de scharen, die voor Hem uit gingen en die volgden, riepen, zeggende: Hosha-na [Hosanna] de Zoon van David, gezegend Hij, die komt in de naam van Adonai; hosha-na [hosanna] in de hoogste hemelen! - Bun furu sma ben e waka na En fesi nanga na En baka, e bari taki: Hosana gi a Manpikin fu David! Blesi de tapu a Wan di e kon ini a nen fu Masra! Hosana! Preise Gado di de na heimel!!" (מתתיהו Matityahu [Matthéüs] 21:9).

De Haftara van de Parasha וַיִּגַּשׁ Vayigash leert ons dus, dat Yeshua haMashiach, de Zoon van David, die als koning over hen zal heersen, bij Zijn tweede komst de twee huizen Juda en Efraïm met elkaar zal verzoenen, hen zal herenigen en hen zal leren naar G'ds inzettingen te wandelen en Zijn geboden te onderhouden.

Juda en Efraïm zullen één kudde zijn, met één herder: de Goede Herder! De goede Herder is blij met elk verdwaald schaap dat Hij op Zijn schouders weer terug mag brengen naar de kooi zoals Yeshua ons vertelt in de bekende Midrash van het verloren schaap.

Toch zoals ik reeds eerder heb opgemerkt, symboliseert het beeld van de goede Herder en Zijn schapen niet alleen de verhouding tussen de Eeuwige en Zijn volk, de kinderen van Israël, maar ook met gelovigen uit de volken die zich bij hen hebben aangesloten. Daarom zegt Yeshua nadrukkelijk: "Nog andere schapen heb ik, die niet van deze stal zijn; ook die moet ik leiden en zij zullen naar Mijn stem horen en het zal worden één kudde, één Herder. - Mi abi tra skapu tu san no de fu a skapupen disi. Mi mus tyari den kon tu. Den o arki Mi sten, dan den tu grupu skapu o tron wán, èn den o abi wán Skapuman." (יוחנן Yochanan [Johannes] 10:16).

לְיַחֲזֵק אֶת יְעֶזְכֵּאל Yechez'q'el [Ezechiël] 37:25

"Zij zullen wonen in het land dat Ik aan Mijn knecht Jakob gegeven heb en waarin hun vaders gewoond hebben; ja, zij zullen daarin wonen, zij, hun kinderen en hun kindskinderen, tot in eeuwigheid, en Mijn knecht David zal hun voor eeuwig tot vorst zijn!"

"En den sa tan na ini a kondre disi Mi ben gi na Mi dinari Yakob, pe un tata ben tan, èn den sa tan drape, den nanga den pikin nanga den bakaten pikin fu têgo, èn Mi dinari David sa de den fesiman fu têgo!"

Groot Nieuws Bijbel: "Zij en ook hun kinderen en kleinkinderen zullen voorgoed wonen in het land dat Ik aan Mijn dienaar Jakob gegeven heb, daar waar ook hun voorouders woonden. Mijn dienaar David zal voor altijd hun vorst zijn!" Het Boek: "Zij zullen wonen in het land Israël, waar ook hun voorouders woonden, het land dat Ik Mijn dienaar Jakob gaf. Zij en hun kinderen zullen daar wonen, evenals hun kleinkinderen, generatie op generatie. En Mijn dienaar David zal voor eeuwig hun vorst zijn!"

De Eeuwige zinspeelt met deze profetische woorden duidelijk op de Messiaanse Vorst die op Davids troon tot in eeuwigheid zal heersen: "Groot is Zijn macht, en duurzaam de vrede. Hij neemt plaats op Davids troon, Zijn koningschap is gegrondvest op recht en gerechtigheid, nu en voor altijd! - A gro fu En kownukondre nanga freide noiti sa kaba, na tapu a kownu-sturu fu David, èn na tapu en kownukondre, fu seiti en bun, èn fu seti en nanga krutu nanga leti fu now te fu têgo!" (ישעיהו Yeshayahu [Jesaja] 9:6, Groot Nieuws Bijbel). NBG: "Groot zal de heerschappij zijn en eindeloos de vrede op de troon van David en over Zijn koninkrijk, doordat Hij het sticht en grondvest met recht en gerechtigheid, van nu aan tot in eeuwigheid!"

Dit kan niemand anders zijn dan Yeshua haMashiach, van wie reeds voor Zijn geboorte als mens tegen Zijn aardse moeder Mir'yam [Maria] gezegd is: "Zie, gij zult zwanger worden en een zoon baren, en gij zult Hem de naam Yeshua geven. Deze zal groot zijn en Zoon des Allerhoogsten genoemd worden, en G'd, de Eeuwige, zal Hem de troon van Zijn vader David geven, en Hij zal als koning over het huis van Jakob heersen tot in eeuwigheid, en Zijn koningschap zal geen einde nemen! - En luku, yu sa hori bere, èn yu sa meki wan manpikin, èn yu sa kari En nen Yeshua. A sa de bigi, èn den sa kari En a Manpikin fu a Moro Hei Wan, èn Masra Gado sa gi En a kownu-sturu fu En tata David. En A sa de basi na tapu a oso fu Yakob fu têgo, èn En kownukondre noiti sa kaba!" (Lucas 1:31-33).

Onder de bescherming en de rechtvaardige regering van de Mashiach zullen Juda en Israël na hun definitieve hereniging samen met de gelovigen uit de volken, die zich bij hen hebben aangesloten, tot in eeuwigheid veilig wonen in het land, dat de Eeuwige hun voorouders onder ede beloofd heeft: *“In Zijn dagen zal Juda behouden worden en Israël veilig wonen; en dit is Zijn naam, waarmee men Hem zal noemen: Adonai Tzid'qenu [de Eeuwige onze gerechtigheid]. Daarom zie, de dagen komen, luidt het woord van de Eeuwige, dat men niet meer zal zeggen: Zo waar de Eeuwige leeft, die de Israëlieten uit het land Egypte heeft doen optrekken, maar veeleer: Zo waar de Eeuwige leeft, die het nageslacht van het huis Israëls heeft doen optrekken en die het heeft doen komen uit het Noorderland en uit al de landen waarheen Hij hen verdreven had; en zij zullen op hun eigen grond wonen. - Na ini En dei, Yuda sa feni ferlusu, èn Israël sa libi nanga rostu; èn disi de a nen disi den sa kari En taki: Masra, wi gerechtigheid. Fu dat'ede luku, den dei sa kon, so Masra de taki, dati den no sa taki: Masra de libi, disi ben tyari den pikin fu Israël komopo fu a kondre fu Egipte, ma den sa taki: Masra de libi, disi ben tyari a siri fu a oso fu Israël komopo fu a noord kondre, èn fu ala den kondre pe Mi ben yagi den go; èn den sa libi na ini den eigi kondre.”* (ירמיהו Yir'm'yahu [Jeremia] 23:6-8).

Ook al doen de Verenigde Naties, de Europese Unie en diverse buurlanden van Israël hun uiterste best om dit te voorkomen, toch zullen de Israëlieten nooit meer uit hun land verdreven worden! Waarom niet? Omdat daar geen enkele reden meer voor zal zijn, want het hele volk zal collectief tot geloof komen, de Eeuwige dienen en Zijn wetten en inzettingen naleven: *“Uw volk zal geheel uit rechtvaardigen bestaan, voor altoos zullen zij het land bezitten: een scheut die Ik geplant heb, een werk Mijner handen, tot Mijn verheerlijking! De kleinste zal tot een geslacht worden en de geringste tot een machtig volk; Ik, de Eeuwige, zal het te zijner tijd met haast volvoeren. - Ala yu pipel sa de rekt'ardiki; den sa kisi a kondre leki den erfenis fu têgo, a taki disi Mi ben prani, a wroko fu Mi anu, fu Mi sa kisi glori! Wan pikinwan sa tron wan dusun, èn wan moro pikin wan sa tron wan tranga pipel; Mi, Masra, sa meki en kon esi na ini en ten.”* (ישעיהו Yeshayahu [Jesaja] 60:21-22). Het Boek: *“Uw hele volk zal goed zijn! Zij zullen hun land voor eeuwig bezitten, want Ik zal hen daar met Mijn eigen handen planten; dat zal Mij glorie brengen. Het kleinste gezin zal uitgroeien tot een grote familie; de kleine groep zal een machtig volk worden. Ik, de Eeuwige, zal het allemaal laten gebeuren als de tijd ervoor aangebroken is!”* Daar zien wij naar uit!

אל יחזקאל Yechez'q'el [Ezechiël] 37:26

“Ik zal met hen een verbond des vredes sluiten, een eeuwig verbond met hen zal het zijn; Ik zal hun een plaats geven, hen vermeederen en Mijn heiligdom voor eeuwig te midden van hen stellen!”

“Moro fara, Mi sa meki wan ferbontu fu freide nanga den; a sa de wan ferbontu fu têgo nanga den; èn Mi sa poti den, èn Mi sa meki den kon hipi, èn Mi sa seti Mi santa presi na den mindri fu têgo!”

Nieuwe Bijbelvertaling: *“Ik sluit met hen een vredesverbond, een verbond dat eeuwig zal duren. Ik zal hun een vaste woonplaats geven en hen talrijk maken; Mijn heiligdom zal voor altijd in hun midden staan!”* Groot Nieuws Bijbel: *“Ik zal een verbond met hen sluiten dat hun een duurzame vrede verzekert. Ik maak hen weer talrijk. Mijn tempel plaats Ik in hun midden, voor altijd!”* Het Boek: *“Ik zal een vredesverbond met hen sluiten, een eeuwigdurend verdrag. Ik zal hen zegenen en vermenigvuldigen en Mijn tempel zal Ik voor altijd in hun midden plaatsen!”*

De Vredevorst, שר־שלום Sar Shalom, zal een eeuwigdurend vredesverbond met Zijn volk sluiten, hetgeen ook door de profeten Jesaja en Jeremia reeds voorzien is: *“Neigt uw oor en komt tot Mij; hoort, opdat uw ziel leve; Ik zal met u een eeuwig verbond sluiten: de betrouwbare genadebewijzen van David. - Kaka yu yesi, èn kon na Mi; arki, èn yu sili sa libi; èn Mi sa meki wan ferbontu fu têgo nanga yu, den blesi fu tru fu David.”* (ישעיהו Yeshayahu [Jesaja] 55:3). - *“Want bergen mogen wijken en heuvelen wankelen, maar Mijn goedertierenheid zal van u niet wijken en Mijn vredesverbond zal niet wankelen, zegt uw Ontfermer, de Eeuwige! - Bikasi den bergi sa gowe, èn den sa puru den pikin bergi; ma Mi bun-hati no sa libi yu, èn den no sa puru a ferbontu fu Mi freide; so Masra de taki, disi abi sari-hati gi yu!”* (ישעיהו Yeshayahu [Jesaja]

54:10). - “Ik zal een eeuwig verbond met hen sluiten, waarin Ik beloof dat Ik hen nooit meer in de steek zal laten en altijd het goede voor hen zal doen. In hun hart zal Ik het verlangen leggen Mij te blijven aanbidden en zij zullen Mij nooit verlaten. Met vreugde zal Ik het goede voor hen doen en Ik zal hen opnieuw in dit land planten, met grote blijdschap! - En Mi sa meki wan ferbontu nanga den fu têgo, dati Mi no sa drai gowe fu den, èn Mi sa du den bun; ma Mi sa poti Mi frede na ini den hati so dati den no sa libi Mi. Iya, Mi sa prisiri abra den fu du den bun, èn Mi sa prani den fu tru na ini a kondre disi nanga Mi heri hati èn nanga Mi heri sili!” (ירמיהו Yir'm'yahu [Jeremia] 32:40-41, Het Boek).

De Eeuwige verklaart in dit eeuwigdurend verbond niet allen plechtig, dat Hij Zijn volk een duurzame vrede in hun eigen land garandeert, dat Hij hen zal zegenen en talrijk zal maken, maar ook, dat Hij voor eeuwig in hun midden zal wonen: “En Hij zeide tot mij: Mensenkind, dit is de plaats van Mijn troon en de plaats Mijner voetzolen, waar Ik wonen zal onder de Israëlieten tot in eeuwigheid!” (יחזקאל Yechez'q'el [Ezechiël] 43:7).

יחזקאל Yechez'q'el [Ezechiël] 37:27

“Mijn woning zal bij hen zijn; Ik zal hun tot een G'd zijn, en zij zullen Mij tot een volk zijn!”

“Mi tabernakel sa de nanga den tu; ya, Mi sa de a Gado fu den, èn den sa de Mi pipel!”

Groot Nieuws Bijbel: “Daar zal Ik bij hen wonen. Ik zal hun G'd zijn en zij Mijn volk!” Nieuwe Bijbelvertaling: “Bij hen zal Ik wonen; Ik zal hun G'd zijn en zij zullen Mijn volk zijn!” Het Boek: “Ik zal temidden van hen gaan wonen. Ja, Ik zal hun G'd zijn en zij zullen Mijn volk zijn!”

De Eeuwige zal in het Messiaanse Vrederijk daadwerkelijk in de Tempel te Jeruzalem onder Zijn volk wonen, hetgeen de intieme relatie aantoont, die er tussen Hem en Zijn uitverkorenen zal zijn. Yochanan [Johannes] mocht in zijn visioen daarvan alvast een glimp opvangen: “En ik hoorde een grote stem uit de hemel, zeggende: Zie, de tabernakel G'ds is bij de mensen en Hij zal bij hen wonen, en zij zullen Zijn volk zijn en G'd zelf zal bij hen en hun G'd zijn! - En mi ben yere wan bigi sten komopo fu heimel disi ben taki: Luku, a tabernakel fu Gado de nanga libisuma, èn A sa libi nanga den, èn den sa de En pipel, èn Gado srefi sa de nanga den, èn A sa de den Gado!” (חזיון Chizayon [Openbaring] 21:3, Statenvertaling). Het Boek: “Ik hoorde een luide stem uit de troon zeggen: G'ds huis staat nu bij de mensen. Hij zal bij hen wonen. Zij zullen Zijn volk zijn en Hij zal zelf bij hen zijn!”

Daarvan getuigt ook de psalmist: “Iedereen in Juda kent G'd! Heel Israël eert en verheerlijkt Hem! Zijn huis staat immers in Jeruzalem en Hij woont op de berg Sion! – Na ini Yuda, den sabi gado! A abi bigi nen na ini Israël! En tabernakel de na ini Salem tu, èn En tanpresi de na ini Sion!” (תהלים Tehilim [Psalmen] 76:2-3, Het Boek).

יחזקאל Yechez'q'el [Ezechiël] 37:28

“En de volken zullen weten, dat Ik, de Eeuwige, het ben die Israël heilig, doordat Mijn heiligdom voor eeuwig te midden van hen staat!”

“En den heiden suma sa sabi dati Mi, Masra, meki Israël kon santa, te Mi santa presi sa de na den mindri fu têgo!”

Nieuwe Bijbelvertaling: “En de volken zullen beseffen dat Ik, de Eeuwige, Israël heilig doordat Mijn heiligdom voor altijd in hun midden is!” Groot Nieuws Bijbel: “De volken zullen erkennen dat Ik, de Eeuwige, van Israël een heilig volk maak. Want Mijn tempel staat voor altijd in hun midden!” Het Boek: “Wanneer Mijn heiligdom voor eeuwig in hun midden blijft, zullen de volken weten dat Ik, de Eeuwige, Israël heb afgezonderd om Mijn volk te zijn!”

Doordat Zijn Tempel op de berg Sion voor eeuwig temidden van Zijn heilige stad en temidden van Zijn eigen uitverkoren volk zal staan en Hijzelf daarin zal wonen, zullen de volken, die zich nu nog vijandig en afwijzend tegenover Israël opstellen, beseffen en erkennen, dat Hij, de G'd van Israël, Zijn volk heiligt en dat Israël daadwerkelijk Zijn eigen uitverkoren volk is, Zijn eigen oogappel!

De Israëlieten en de gelovigen uit de volken, die zich bij hen hebben aangesloten zijn een gezegend volk en zij mogen zich met hun hele hart verblijden, want ze hoeven nergens meer bang voor te zijn! De vijanden zijn vernietigd en de verlossing is gekomen! De Eeuwige, hun G'd, woont in hun midden en zal hen nooit meer verlaten! Hij zal Zijn liefde voor eeuwig aan hen blijven tonen en opgetogen van blijdschap over hen zijn.

Daarom roept de profeet de Israëlieten op om te juichen: *“Jubel, dochter van Tziyon; juich, Israël; verheug u en wees vrolijk van ganser harte, dochter van Jeruzalem! De Eeuwige heeft uw gerichten weggenomen, Hij heeft uw vijand weggevaagd! De Koning Israëls, de Eeuwige, is in uw midden; gij zult geen kwaad meer vrezen. Te dien dage zal tot Jeruzalem gezegd worden: Vrees niet, Tziyon, laten uw handen niet slap worden. De Eeuwige, uw G'd, is in uw midden, een held, die verlost! Hij zal Zich over u met vreugde verblijden; Hij zal zwijgen in Zijn liefde; Hij zal over u juichen met gejubel!*

Wie bedroefd zijn, ver van de feestvergadering, zal Ik samenbrengen; zij behoren toch bij u. Als een last drukt de smaad op hen. Zie, Ik zal te dien tijde afrekenen met al uw verdrukkers, maar Ik zal het hinkende verlossen en het verstrooide zal Ik verzamelen; Ik zal tot een lof en tot een naam stellen hen, wier schande was over de gehele aarde. Te dien tijde zal Ik u doen komen, namelijk ten tijde dat Ik u verzamelen zal. Want Ik zal u stellen tot een naam en tot een lof onder alle volken der aarde, wanneer Ik voor uw ogen een keer zal gebracht hebben in uw lot, zeg de Eeuwige!

Singi, o umapikin fu Sion; bari, o Israël; de breiti èn prisiri nanga yu heri hati, o umapikin fu Yerusalem! Masra ben teki ala den krutu fu yu tyari gowe; A ben trowe yu feanti! A Kowunu fu Israël, Masra, de na yu mindri; yu no sa si takrudu moro. Tapu a dei dati, den sa taki gi Yerusalem taki: No frede, èn den sa taki gi Sion taki: No meki yu anu kon swaki. Masra yu Gado na yu mindri de makti; A sa ferlusu; A sa breiti abra yu nanga prisiri; A sa rostu na ini En lobi; A sa prisiri abra yu nanga singi!

Mi sa tyari den suma disi de nanga sari fu a plikti konmakandra kon makandra; den suma disi ben firi a hebi fu en syen. Luku, na a ten dati, Mi sa wroko nanga ala den suma disi de pina yu, èn Mi sa ferlusu a suma disi e tingatinga, èn Mi sa tyari a suma di den ben yagi puru kon baka, èn Mi sa gi den preise nanga bigi nen na ini ibri kondre pe den ben kisi syen. Na a ten dati, Mi sa tyari un kon baka, na ini a ten dati Mi sa tyari un kon makandra; bikasi Mi sa meki un tron wan nen nanga wan preise na mindri fu ala den folku na grontapu te Mi drai un katibo baka na fesi fu un ai; so Masra de taki!” (צפניה Tz'fan'ya [Sefanja] 3:14-20).

“En de volken zullen weten, dat Ik, de Eeuwige, het ben die Israël heilig, doordat Mijn heiligdom voor eeuwig te midden van hen staat! - En den heiden suma sa sabi dati Mi, Masra, meki Israël kon santa, te Mi santa presi sa de na den mindri fu tēgo!” (יחזקאל Yechez'q'el [Ezechiël] 37:28).

Amen!

Werner Stauder